

KEREM
ALKIN

kerem.alkin@sabah.com.tr

Küresel talebin direnci ve Türkiye'nin büyümesi

Pazaritesi günlük yazımızda uluslararası ekonomi kuruluşlarının son dönemde ki çalışmalarına yansıyan son 50 yıllık analizlerin küresel enflasyondaki dalgalanmada artık 'arz şokları'ndan çok 'talep şokları'nın etkisinin daha güçlü olduğuna işaret ettiğini belirtmiştik. 2020'den bu yana, 'Covid-19' ve Rusya-Ukrayna'ya, İkdi 'siyah kuğu'ya inat, küresel talep dalgalanma göstermekle birlikte, beklenenden daha dirençli çıkmış gözüküyor. Gelişmiş ekonomilerde talebin direnci çıkmasının nedeni küresel pandemi döneminde birleşmiş harcanmamış gelirin sağladığı ivme olarak tanımlanabilir. Gelişmiş ekonomilerde kasma, gelişmekte olan ekonomilerde daha ağırlıklı olarak talebi tetikleyen bir diğer etken ise fiyat beklentilerindeki yukarı yönde baskının sebep olduğu, talebin erkene çekilmesinden kaynaklanan katlayıcı etki.

Bu tablonun Türkiye'nin ihracat pazarlarında sebep olduğu hareketlilik, ihracatımızın geleceğe dönük ihracat sipariş beklentilerine de olumlu yönde yansımakta ve bilhassa imalat sanayinde üretim hacminin korunmasını sağlamakta. 2023 yılının mayıs ayında 2024'ün şubat ayına sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre pozitif performans göstermeyi sürdürüyor. Aydan aya değişime baktığımızda ise, aralık ayından şubat ayına, sırasıyla yüzde 2.9, yüzde 0.3 ve yüzde 3.2 düzeyinde bir performans gözdeniyor. İmalat sanayinde, dayanıklı tüketim malı, makine ve teçhizat anlamında sermaye mali ve yüksek teknoloji ürünler bazında güçlü üretim verileri umut verici ve reel sektörün küresel ve bölgesel pazarlarda durmaksızın ihracat fırsatlarını yakalamaya devam ettiğini teyit ediyor.

Nitekim, TÜİK reel kesim güven endeksi altında gelecek 3 aya yönelik ihracat sipariş beklentisinin mart ayında önemli bir artış kaydettiği de gözleniyor. TÜİK'in verisini teyit eder şekilde, **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İdmi Endeksi de, geçtiğimiz mart ayında **51.6 puana** yükselmiş durumda. Bunun anlamı, Türk imalat sektörünün dış talep koşullarının üst üste üçüncü aydır iyileşme gösterdiği. Küresel ekonomide talepteki direnme eğiliminin genele yayılması, Türkiye'nin bölgesel ihracat pazarlarından ve son dönemde öne çıkan ABD ve Asya pazarlarından yeni sipariş gelmesi olasılığını güçlendiriyor. Avrupa'nın önde gelen ekonomileri de toparlanma trendini yakalar ise, Türkiye'nin ihracat performansının sürdürülebilirliği hem dış ticaretimize, hem üretimimize, hem de Türkiye'nin büyüme performansına olumlu yönde yansımalar.

Bu durum, bir ölçüde Türkiye'nin dış ticaret dengesine de olumlu yönde yansımakta. Mart ayında Türkiye'nin dış ticaret aktivitesinde düşüş izlendi. Ticaret Bakanlığı'nın verileri, ihracat **22.6 milyar dolar** düzeyinde tutunurken, ithalatın da yüzde 5,7 düşüşle **90.1 milyar dolar** düzeyinde şekillendiğini gösteriyor. Bunun anlamı, dış ticaret açığının da yüzde 10,3 genilemeyle **7.52 milyar dolar** düzeyine inmiş olması. Geçtiğimiz yılın mart ayında **yüzde 73.8** olan ihracatın ithalat karşılama oranı ise, bu yılın mart ayında **yüzde 75'e** yükselmiş durumda. Küresel ve bölgesel jeopolitik nedenlerle dalgalanan enerji fiyatlarını içinde barındıran enerji ithalatı hariç tutulduğunda ise, ihracatın ithalat karşılama oranı yüzde 85,3. Enerjinin yanı sıra alın ithalatı da hariç tutulduğunda ise, ihracatın ithalat karşılama oranı **yüzde 91.2'ye ulaşılıyor.**

Bu nedenle, Türkiye'nin enerji ve altın da dışa bağımlılıktan kurtulması dış ticaret açığının kapanmasında kritik bir nokta. Yıllıklandırılmış bazda ihracat **257.7 milyar dolar** ile tutunmaya devam ederken, dış ticaret açığı ise yüzde 21,9'luk genileme ile **92 milyar dolar olarak gerçekleşti. Küresel talepteki direnç sürer ve 2024'de Türkiye 267 milyar dolar** veya üzerinde bir ihracat yakalar ise, 2024 yılı büyüme verimiz yine hem dış ekonomik çevreleri, hem de içerideki kimi aktörleri şartlandırabilir.

İSO GELENEKSEL İFTAR YEMEĞİ'NDE BİR ARAYA GELDİ

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclis Üyeleri, geleneksel iftar yemeğinde bir araya geldi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ev sahipliğinde gerçekleşen iftar yemeğinde İSO Yönetim Kurulu Üyeleri ile İSO Meclis Başkanlık Divanı Üyeleri de yer aldı.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** da düzenlenen iftar yemeğinde kısa bir konuşma yaparak Ramazan aylarının en önemli yönünün huzur ve dayanışma iklimi yaratması olduğunu söyledi. İSO'nun geleneksel iftarlarının bu anlamda çok değerli ve önemli olduğunu söyleyen Bahçivan, "Ne yazık ki son yıllarda bu geleneğe önce pandemi ve ardından da hepimizden derin bir üzüntüye boğan Kahramanmaraş depremi nedeniyle bir süre dir ara verdik" dedi. Bu iftarla tekrar o geleneksel buluşmalardan birini yaşıyor olmanın mutluluğunu yaşadığını ifade eden Bahçivan şöyle devam etti:

"Öncelikle bu akşam birlikte olmaktan dolayı şahsım ve Odamız adına hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Hoş geldiniz, şeref verdiniz. Ramazan ayı huzur ayı, Ramazan ayı bereket ayı ama hepsinden de önemlisi Ramazan ayı paylaşmak ayı, buluşmak ayı. Maalesef son 3-4 yıldan beri Ramazan'ın tadını buruk yaşadık.

Biliyorsunuz önce bir pandemi dönemi yaşadık sonrasında maalesef geçen sene yaşadığımız Türkiye'mizi yasa boğan deprem nedeniyle alıştığımız, arzu ettiğimiz o huzur Ramazanlarını buruk bir şekilde geçmiş olmaktan dolayı birlikte de çok fazla olamadık. Bizim İstanbul **Sanayisi** Odası Meclisimizin yıllardan beri iftarları

genelde Ramazan ayına denk gelen Meclis toplantımızın hemen arkasından Meclis Üyelerimizle kendi fuayemizde yapmış olduğumuz iftar şeklinde geçiyordu.

Fakat **sanayicileri** en önemli özelliği paylaşmak olduğundan bu sene hayatımızın bütün zorluklarını, yüklerini, acı günde, kötü günde birlikte yaşadığımız siz değerli eşlerimizle, hanımefendilerle beraber paylaşarak, bu iftar birlikte olmak arzusunu ettik. O bakımdan da anlamı değeri çok büyük. Hakikaten tabii ki tüm aile hayatlarındaki paylaşmanın değeri ve fedakarlığı çok büyük. Eğer birtakım taşları kaldırıyorsak o taşları kaldırmamızda en büyük gücümüz sizlersiniz. Bütün hanımefendilerin kudretini bir kez daha kutluyorum."

İSO Yaşam Kenti'nin hayata geçiş hikayesinin anlatıldığı bir film de gösterildiği iftar yemeğinde **İSO Başkanı** Bahçivan, İSO Yaşam Kenti projesine ve bir arada olmanın önemine ilişkin de şunları söyledi:

"Böyle bir zorlu 3-4 senenin arkasından bu beraberliğin anlamı ve değeri bizler için çok değerli. Az evvel İSO Yaşam Kentimiz için hazırlanan filmi izlediniz. Tabii ki paylaşmak, kendi içimizde paylaşmak, **sanayinin** paydaşlarıyla paylaşmak, çalışanlarımızla paylaşmak, kurumumuzla paylaşmak hepsi çok kıymetli ama Allah

hepinizden razı olsun.

Geçtiğimiz yıl, depremden sonra herhalde Türkiye'deki sivil toplum kurumları arasında çabayı, gayreti bu kadar hızlı reaksiyonu vererek gösteren en nadide ve en örnek çalışmalardan birisini **Istanbul Sanayi Odası** camiası gerçekleştirdi. Hemen depremin akabinde daha bir hafta dahi geçmeden bir fikir, bir proje ve o şartlarda büyük bir hayal olan İSO Yaşam Kenti'ni hayata geçirmek için çalışmalara başlandı.

Bugün bin ailenin, 4 bine yakın vatandaşımızın, kardeşimizin yaşadığı güçlü yuvalara dönüştü. Bu konuda destekleriniz esirgemeyen dostlarıyla, aileleriyle, kurumlarıyla, çalışanlarıyla beraber bu yardım havuzuna katkı sunan herkese bin bir kere teşekkür ediyorum. Bu değeri oraya gittiğimizde fazlasıyla anlıyoruz. Biz her daim ailelerimizin, evlatlarımızın yanında olmaya devam edeceğiz.

En son bu Ramazan ayında yine siz değerli hayırseverlerin, yardım sevenlerin başlarıyla ailelerimize yardım paketlerimiz ulaştı. Bu hafta bayram hediyeleri ulaşıyor. Çocuklarımızın eğitimine katkıda bulunuyoruz. Kalcı konutlarına geçene kadar da onlar bize emanet. İnşallah hayırlısıyla konutlarına geçtikleri zamanda yine onlardan kopmayacağı diye konuştu.

